

SZKOLNY SŁOWNIK ORTOGRAFICZNY + DYKTANDA

SZKOLNY SŁOWNIK ORTOGRAFICZNY + DYKTANDA

Tekst słownika: Ewa Stolarczyk, Sylwia Stolarczyk

Tekst dyktand i zadań: Iwona Czarkowska

Ilustracje:

Strony 1–145, 156–171, 174–176 oraz na okładce: Maciej Maćkowiak

Strony 147–155, 172–173: Mateusz Stefanko

Zdjęcia na okładce:

Dreamstime.com: Syda Productions (g), Oksix (d)

Korekta: Natalia Kawałko, Elżbieta Wójcik

Opracowanie typograficzne, skład, przygotowanie do druku
i projekt okładki: Jolanta Ugorowska

Copyright © SBM Sp. z o.o., Warszawa 2021

Copyright © for the illustrations by SBM Sp. z o.o., 2021

Wydanie I

Wydrukowano w Polsce

Wydawnictwo SBM Sp. z o.o.
ul. Sułkowskiego 2/2
01-602 Warszawa

 www.WYDAWNICTWO-SBM.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
Zasady pisowni	8
Alfabet	28
Słownik	29
Dyktanda	147
Zadania	172
Twój słowniczek	174

WSTĘP

Słownik ortograficzny, który trzymasz w ręku, ma pomóc ci przejść ten etap edukacji, w którym poznajesz tajniki ortografii. Znajdziesz w nim wiele trudnych pod względem pisowni słów, ich odmianę oraz wyrazy pokrewne. Wyrazy zapisane są w porządku alfabetycznym. Podstawą znajomości poprawnej pisowni są zasady ortograficzne, które przedstawiliśmy jako mapy myślowe. Taka forma graficzna znacznie ułatwia zapamiętywanie ważnych informacji. Zachęcamy cię również do samodzielnego tworzenia takich map, nie tylko dotyczących ortografii, lecz także wszystkich zagadnień, które musisz zapamiętać. W słowniku znajdziesz też dyktanda oraz zadania, dzięki którym sprawdzisz swoją znajomość ortografii. Na końcu książki znajduje się miejsce przeznaczone na twój słowniczek. Zapisuj tu wyrazy, z którymi się spotkasz w różnych tekstach, a których nie ma w słowniku. Korzystaj ze słownika na co dzień, sprawdzaj poprawność zapisu trudnych wyrazów i poznawaj tajniki polskiej ortografii.

ZASADY PISOWNI Z „Ó”

na początku wyrazu, np.

Ósemka

Ósmy

Ów

Ówdzie

UWAGA!

Na początku wyrazu „ó” piszemy wyjątkowo.

Zazwyczaj na początku wyrazu piszemy „u”.

w wyrazach zakończonych na
-ów, -ówka, -ówna np.

Kraków

kreskówka

Nowakówna

WYJĄTKI!

skuwka

zasuwka

wsuwka

ó piszemy

gdy wymienia się na „o”, „a”, „e”
np.

potwór, bo potwo**r**y

wróci**ć**, bo wr**a**cać

siód**m**y, bo si**e**dem

w wyrazach, których pisowni nie
uzasadnia żadna reguła ortograficzna,
np.

król

skóra

córka

wiewiórka

góra

ZASADY PISOWNI Z „U”

U

na początku wyrazu, np.

ulica
uczeń
ulubiony
ucho

na końcu wyrazu, np.

Kasiu
snu
domu
oku

u piszemy

w zakończeniach typu:
-unek, -uszek, -usz,
np.

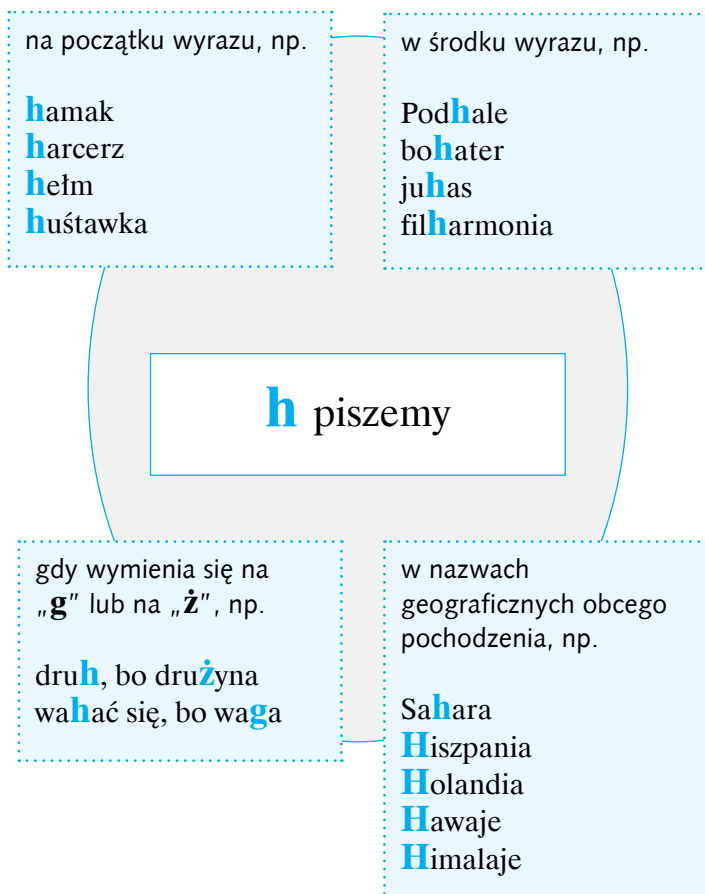
Mariusz
łakomczuszek
podarunek
kwiatuszek

w czasownikach
zakończonych na
-uję, -ujesz, np.

maskuję
rusuję
maszerujesz
pracujesz

ZASADY PISOWNI Z „H”

ZASADY PISOWNI Z „CH”

CH

gdy wymienia się
na „SZ”, np.

gro**ch**, bo gros**zek**
mu**ch**a, bo mus**zka**
brzu**ch**, bo brzu**szek**
u**ch**o, bo us**zy**

zawsze na końcu
wyrazu, np.

da**ch**
zapa**ch**
o zeszyta**ch**

WYJĄTEK: dru**h**

ch piszemy

na początku i w środku
wyrazów, np.

mar**ch**ew
ku**ch**arz
chleb
choinka

prawie zawsze po
spółgłosce „S”, np.

schować
schody
schwytać
schnąć

ZASADY PISOWNI Z „Ż”

Gdy „ż” wymienia się na:
„g”, „z”, „ż”, „s”, „dz”, „h”, np.

ni^ższy, bo ni^sko
dru^żyna, bo dru^h
uwa^żać, bo uwa^ga
mro^żę, bo mro^zny
pienią^żek, bo pienią^{dz}
przyje^żdzać, bo przyja^zd

w wyrazach
zakończonych na -^że,
np.

tam^że
jak^że
tak^że
wszak^że

ż piszemy

w wyrazach
zakończonych na: -^żaż,
-^żeż, np.

banda^ż
pejza^ż
je^ż
be^ż

UWAGA! Najczęściej
piszemy -^żarz, -^żerz
na końcu wyrazu.

po literach „l”, „ł”,
„r”, „n”, np.

l^żej
mał^że
oran^żada

w wielu wyrazach
z „^ż” niewymiennym,
np.

^żaba
^żaglówka
po^żar
ły^żka

ZASADY PISOWNI Z „RZ”

RZ

w wyrazach z „**rz**”
niewymiennym, np.

rzeka
bu**rz**a
o**rz**ech
rzeźba

Po spółgłoskach:

„**b**”, „**p**”, „**d**”, „**t**”,
„**g**”, „**k**”, „**ch**”, „**j**”,
„**w**”, np.

b rz uch	t rz miel
piep rz	wr z os
g rz yb	doj rz wały
k rz yk	d rz wi
ch rz an	

rz piszemy

gdy „**rz**” wymienia się
na „**r**”, np.

mo**rz**e, bo mo**r**ski
o**rz**eł, bo o**r**ła
wiet**rz**yk, bo wiat**r**

w wyrazach
zakończonych na:
-**arz**, -**erz**, np.

kołnier rz	narcia rz
rycer rz	tance rz
tale rz	twar rz
mura rz	wachlar rz

PISOWNIA ZMIĘKCZEŃ

Spółgłoski miękkie można oznaczać za pomocą kreseczki na końcu wyrazów, np.

koń, ość, słon, dość,
jakąś, obejrzeć, wysuszyć,
jeleń, dłoń, znaleźć, wieźć,
gałąź, gołoleźć, gwóźdź,
kadź, kraweźć, łabędź,
łódź, miedź, niedźwiedź,
odpowieźć, paź, powoźć,
snaź, spowieźć, śleźć, weź,
zerźć, żołądzie.

Jeśli słyszymy, że po miękkiej głosce występuje samogłoska „i”, to głoska miękka jest zapisywana bez kreseczki, np.

siłacz, siłnik, posiłek, zima,
koniki, sikorka, zimorodek,
siny, cisza, kozice, kronika,
zimowisko, dziki, rodzice, cis,
nikt, niski

UWAGA: głoska „i” jest zmiękczająca, więc nie można równocześnie zapisywać głoski miękkiej z kreseczką.

piszemy **ci, ć, dzi, dź, ni, ń, si, ś, zi, ź**

Zmiękczenia oznaczają dźwięki, które nie są zgodne z wymową. Należy je zapamiętać, ucząc się ich na pamięć, np.

choćby, prośba

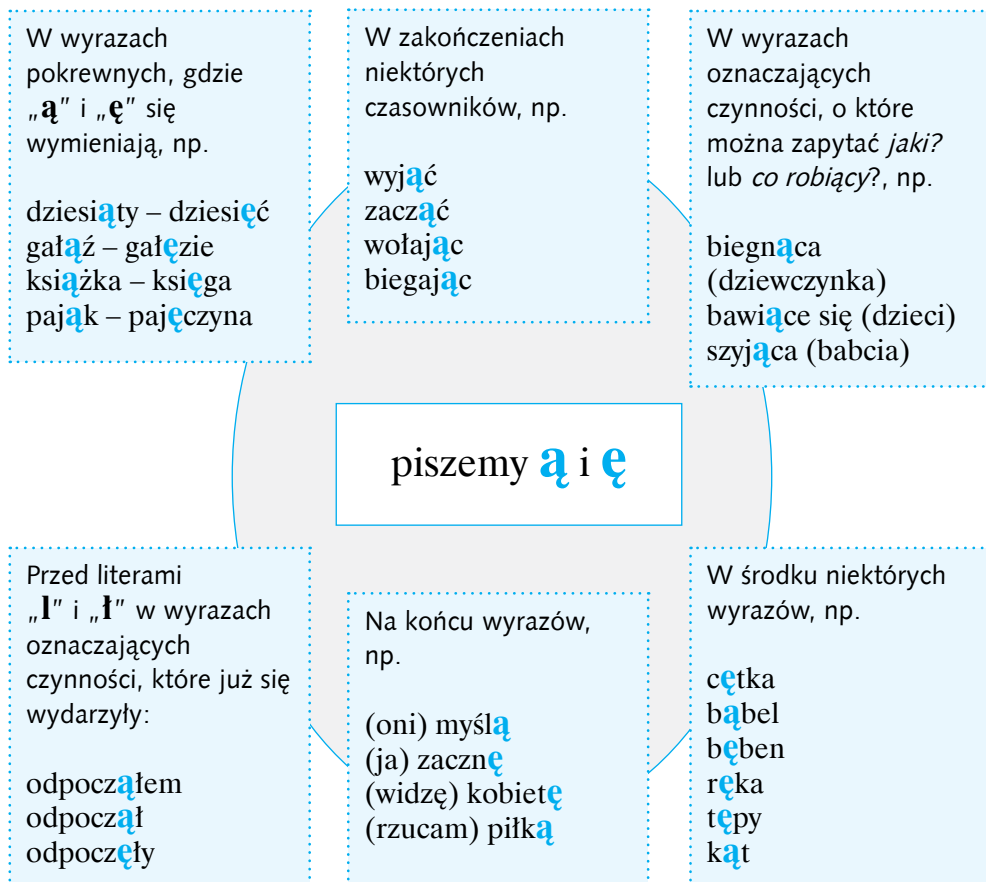
Spółgłoski miękkie oznaczamy za pomocą „i” przed samogłoskami, np.

ciasto, niebo, dzieci,
siano, ciocia, ziarno,
Kasia, dziadek,
ciepło, bocian,
niebo, dziura, Józio,
kociątko, Zosia

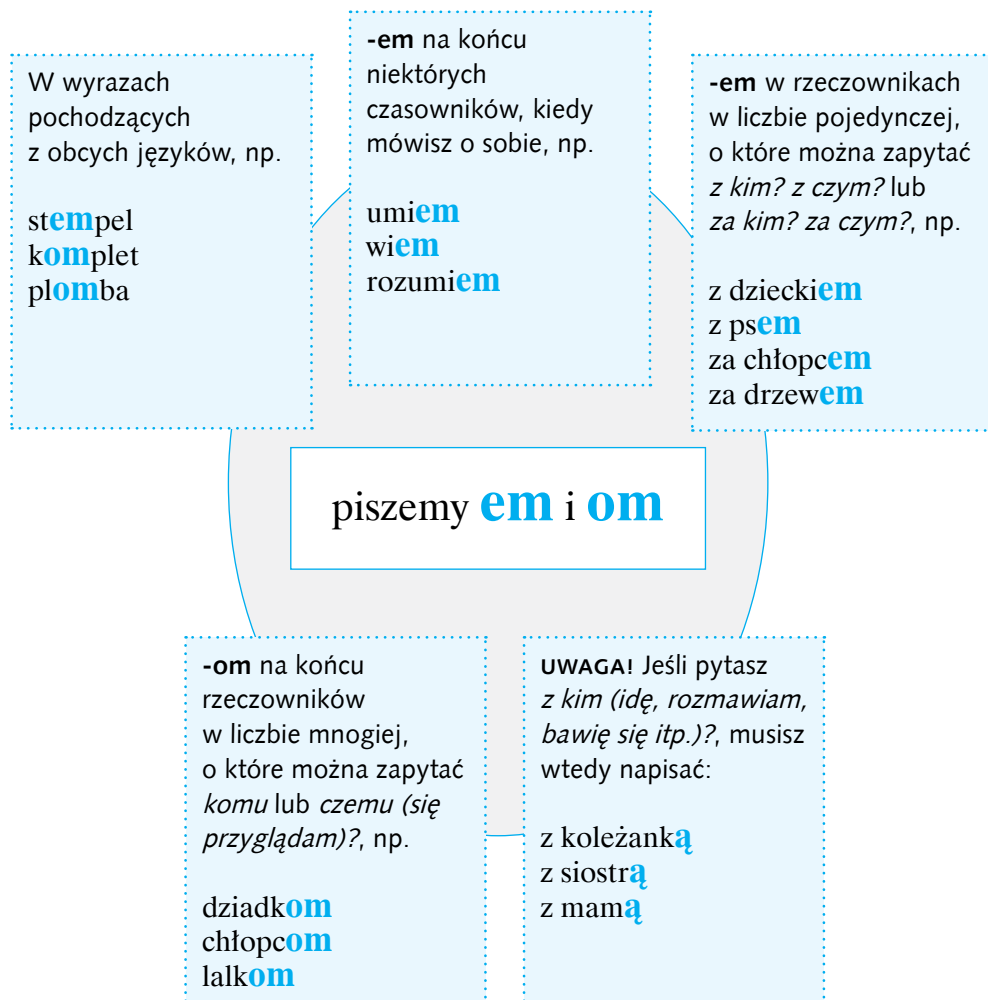
Spółgłoski miękkie oznaczmy za pomocą kreseczki przed spółgłoskami, np.

źrebak, śruba, ćma,
ślimak, końce,
dźwig, źródło,
słońce

ZASADY PISOWNI „Ą” I „Ę”

ZASADY PISOWNI „EM” I „OM”

ZASADY PISOWNI „EN” I „ON”

Przed spółgłoskami:

„t”, „s”, „w”, „z”,
„sz”, „ch”:

konflikt
pretensja
konwalia
benzyna
nonszalancja

Przed spółgłoskami

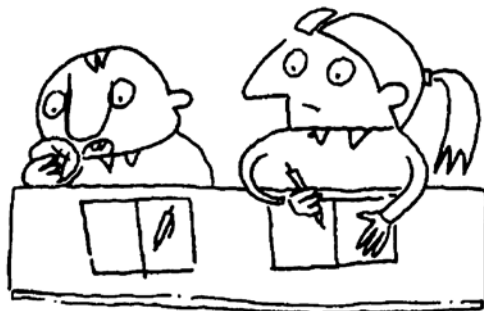
„t”, „d”, „c”,
„k”, „g”, zgodnie
z wymową:

kontakt
talent
kalendarz
koncert
piosenkarz

piszemy **en** i **on**

Przed zakończeniami
wyrazów -ka, -ko, np.

piosenka
koronka
słonko

ZASADY PISOWNI WIELKĄ LITERĄ

